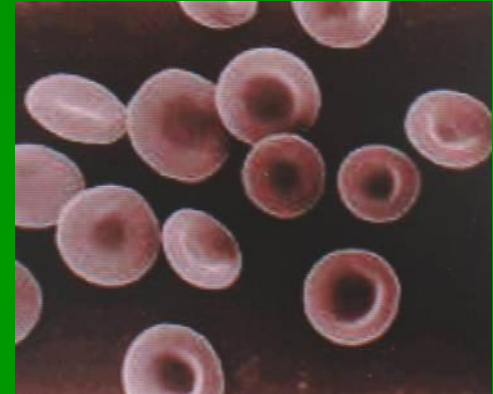

Morfologie erytrocytů

Bourková L., Matýšková M., Hoblová J., Novotný J., Penka M.

Oddělení klinické hematologie FN Brno Bohunice
Česká republika

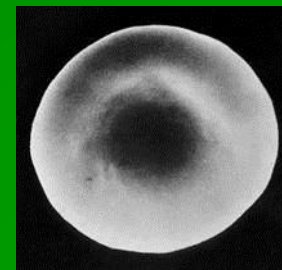
Souvislost morfologie a KO

- hodnocení velikosti erytrocytů
  - ✓ MCV
  - ✓ RDW
  - ✓ distribuční křivky
- hodnocení barvitelnosti – hemoglobinizace erytrocytů
  - ✓ MCH
  - ✓ MCHC

Odchytky erytrocytů ve velikosti

- normocyty
- mikrocyty
- makrocyty

- anizocytóza
- izocytóza

Normocyty – diskocyty

➤ Velikost

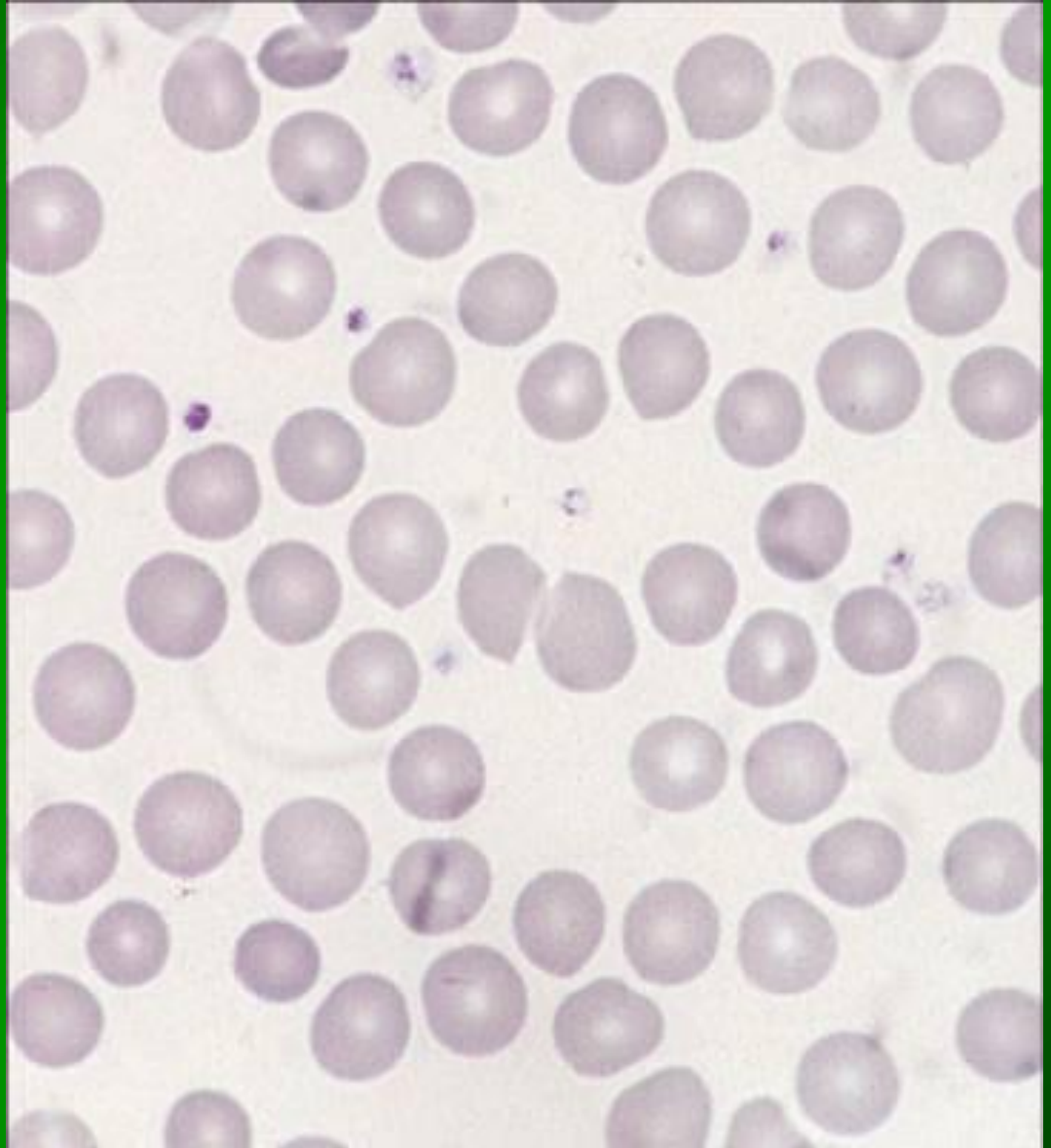
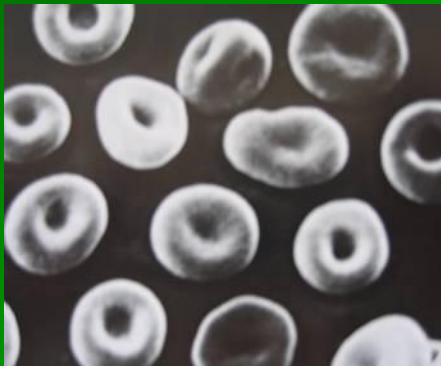
- ✓ referenční meze: 7 – 7,5 μ
- ✓ MCV: 84 – 96 fl

➤ Tvar

- ✓ bikonkávní, diskoidní
- ✓ s centrálním projasněním

Normocyty

Mikrocyty

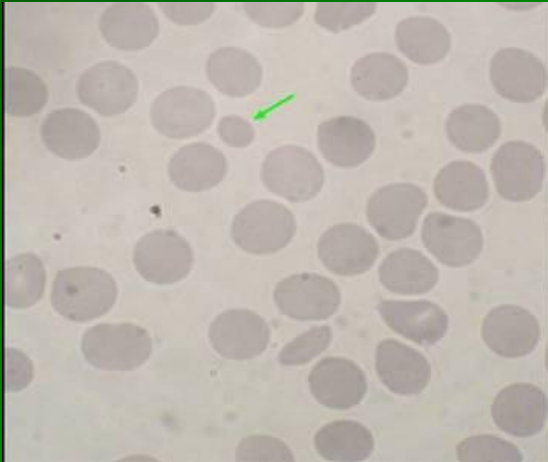
➤ Velikost

- ✓ $< 6,5 \mu$
- ✓ $MCV < 84,0 \text{ fl}$

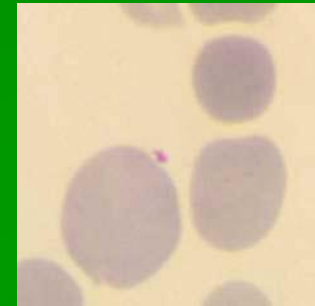
➤ Klinický význam

- ✓ talasémie
- ✓ nedostatek železa
- ✓ hemolytická anémie
- ✓ anémie chronických onemocnění
- ✓ sideroblastická anémie

Mikrocyty

Makrocyty

➤ Velikost

✓ $> 7,8 \mu$

✓ $MCV > 96,0 \text{ fl}$

➤ Klinický význam

✓ megaloblastová anémie

✓ myelodysplastický syndrom

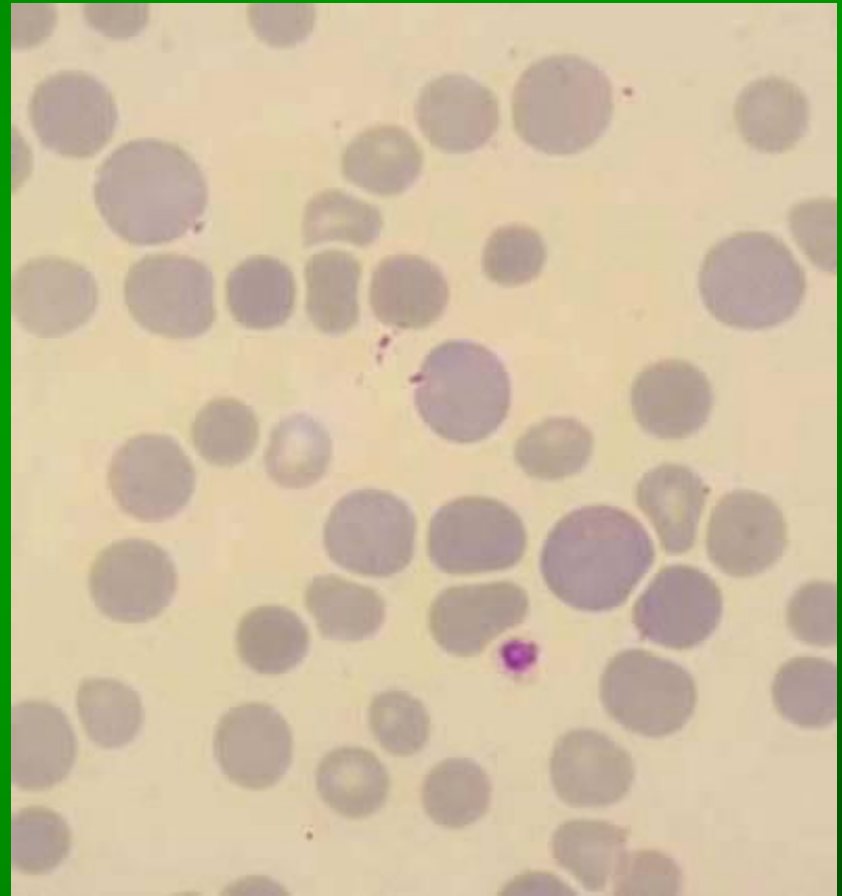
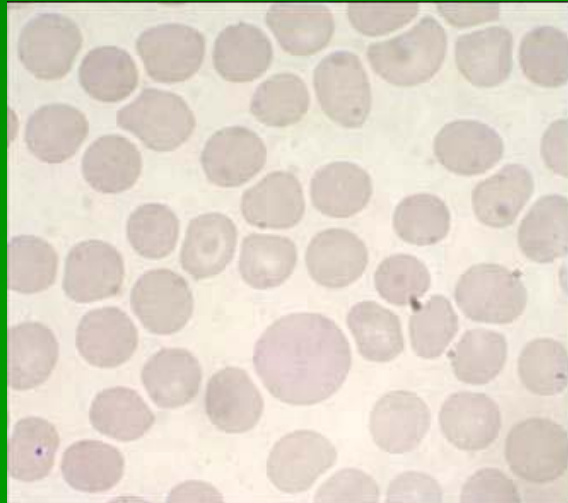
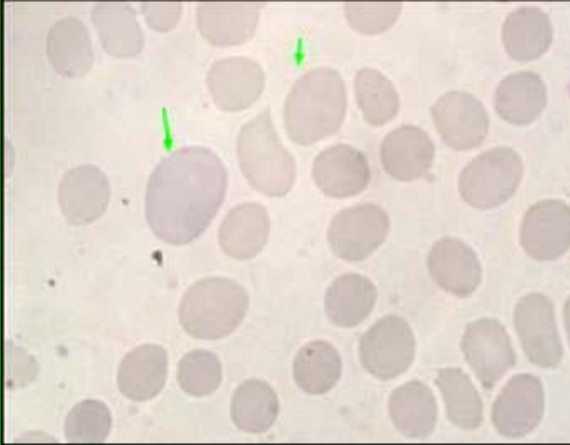
✓ akutní ztráta krve

✓ chemoterapie

✓ onemocnění jater

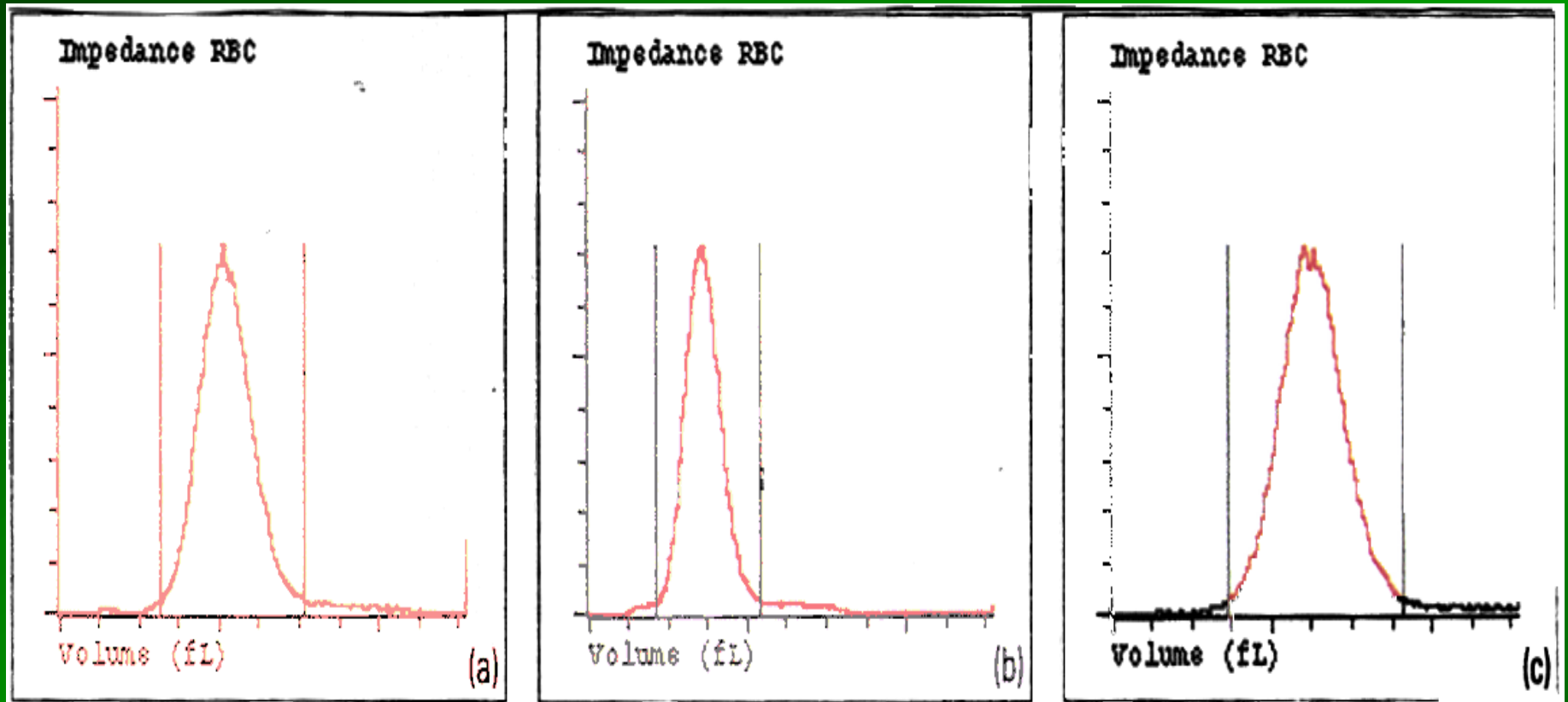

Makrocyty

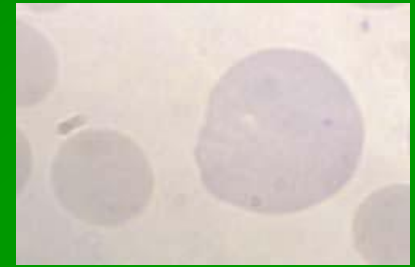
Izocytóza

- RDW
  - ✓ $< 15,2 \%CV$
- ve vzorku přítomna homogenní populace erytrocytů
- normocytóza, mikrocytóza, makrocytóza

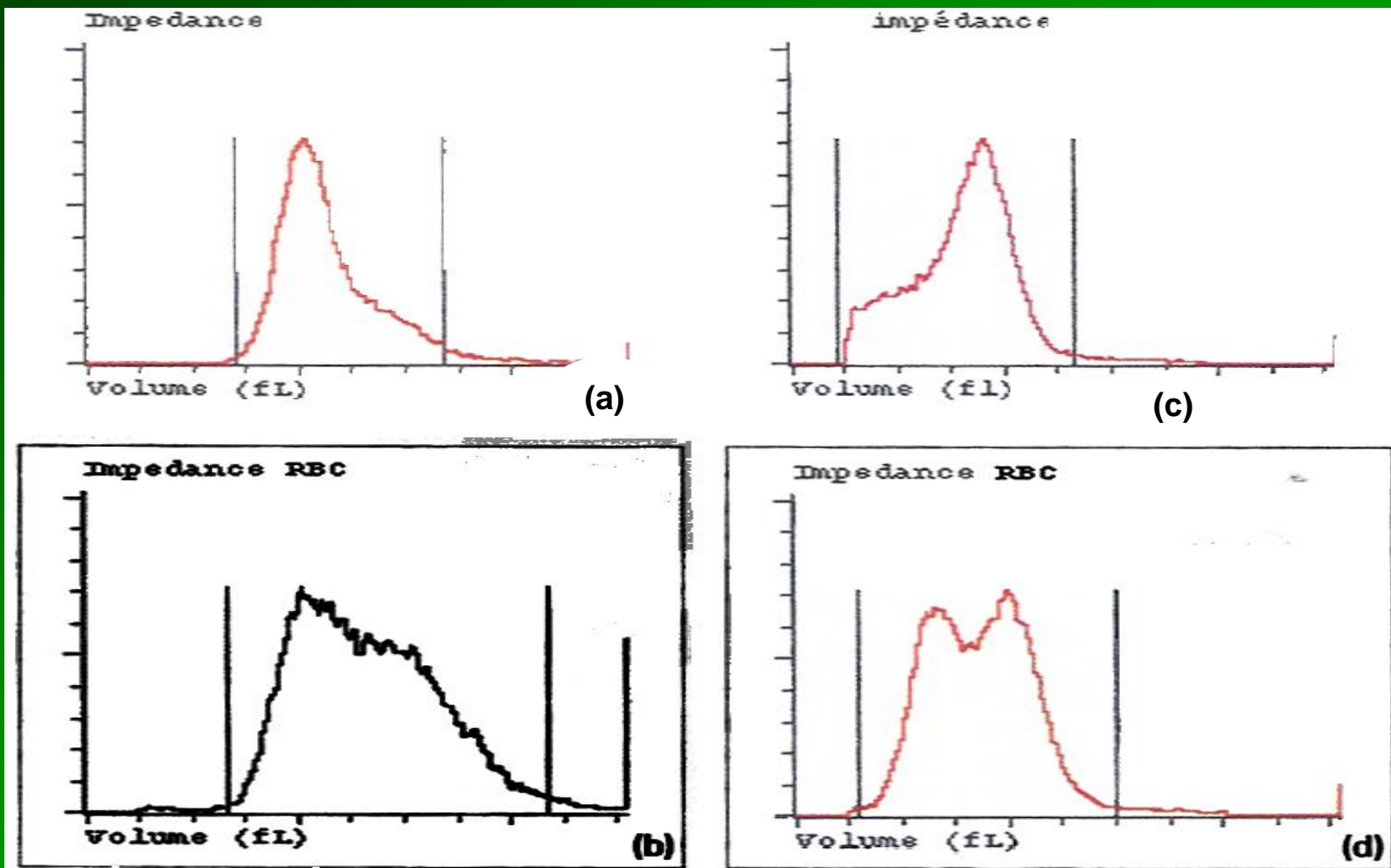

Impedanční histogramy RBC – RDW normální
(a) normální velikost (b) mikrocyty (c) makrocyty

Anizocytóza

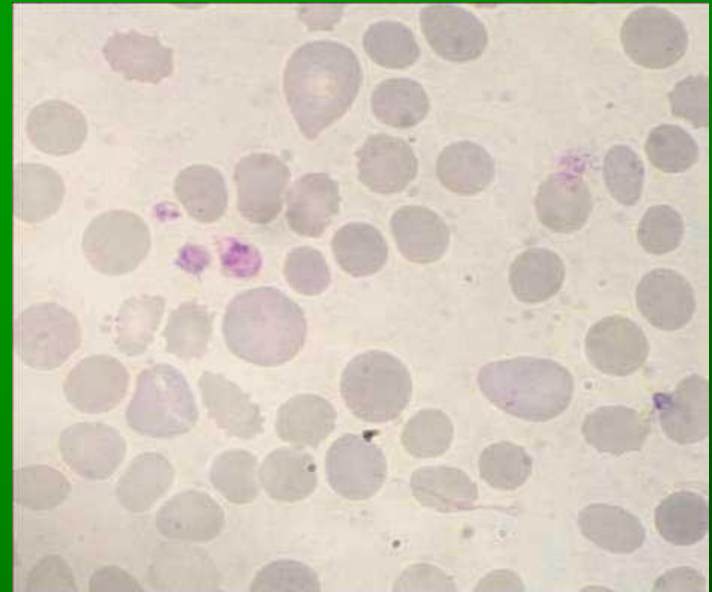
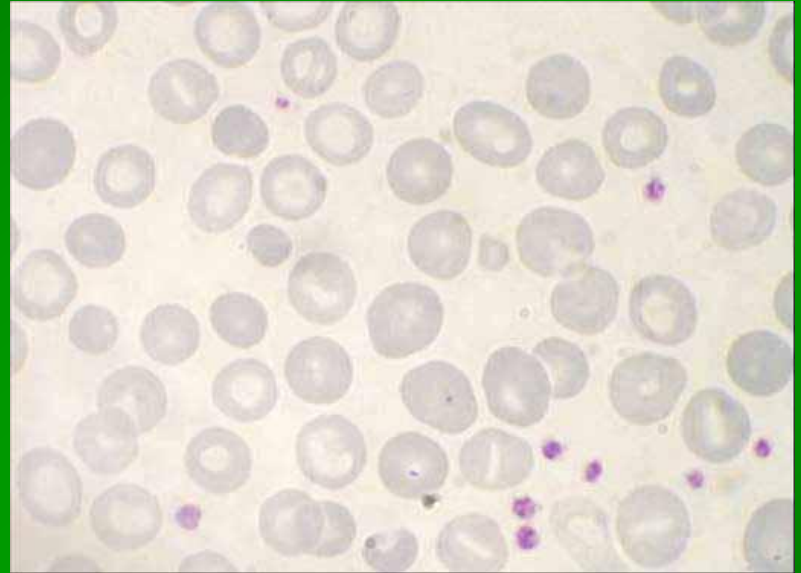
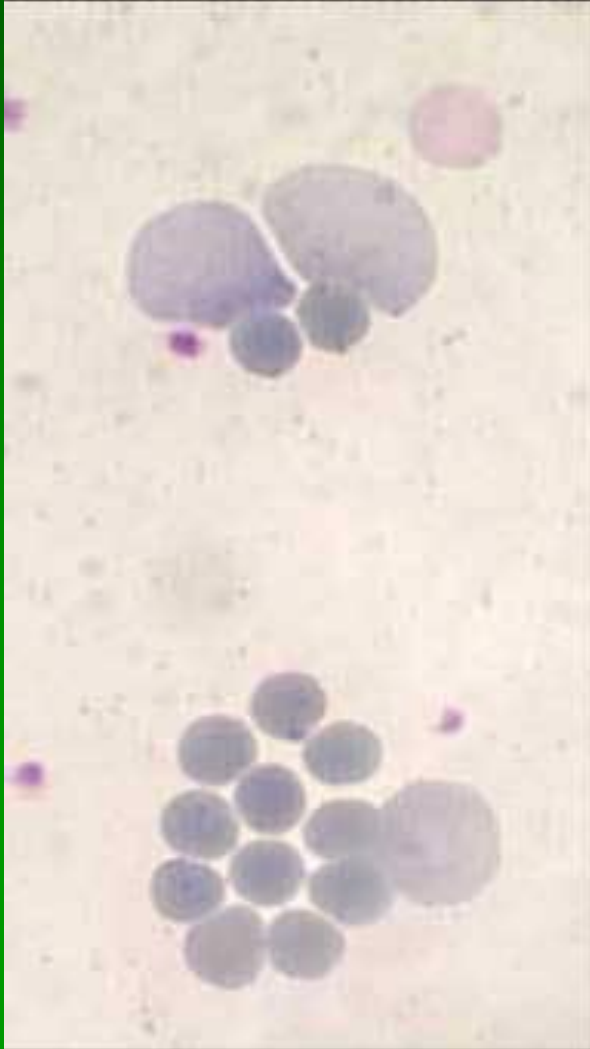
- RDW
  - ✓ $> 15,2 \%CV$
- ve vzorku přítomna heterogenní populace erytrocytů s různou velikostí buněk

Impedanční histogramy RBC – RDW vysoké

(a) příměs makrocytů; (c) masivně mikrocyty (schistocyty);
 (b) vysoký podíl makrocytů; (d) mikrocyty + normocyty

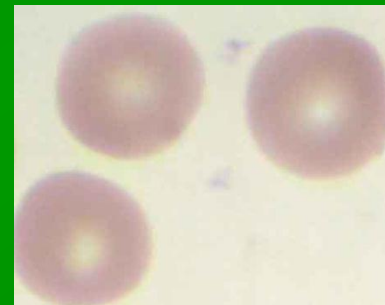
Anizocytóza

Odchytky barvitelnosti erytrocytů

- normochromní
- hypochromní
- hyperchromní

- anizochromní
- polychromní

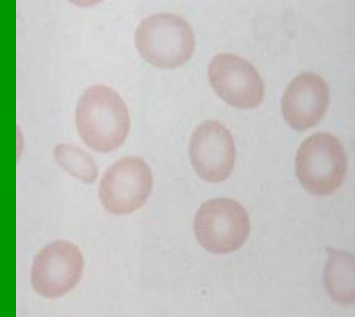
Normochromní erythrocyty

- MCHC: 310 – 370 g/l
- MCH: 28,0 – 34,0 pg
- erythrocyty s referenčním množstvím hemoglobinu v buňce

Hypochromní erythrocyty

➤ Velikost: $< 6,5 \mu$

➤ Popis

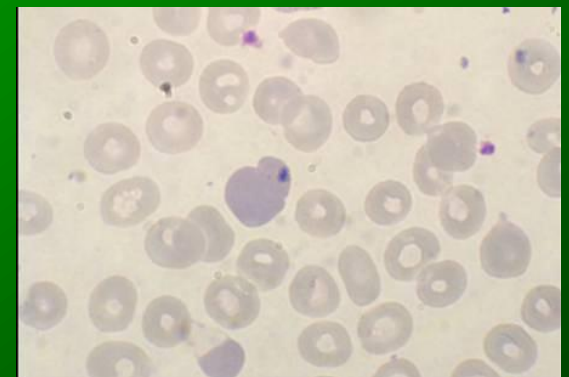
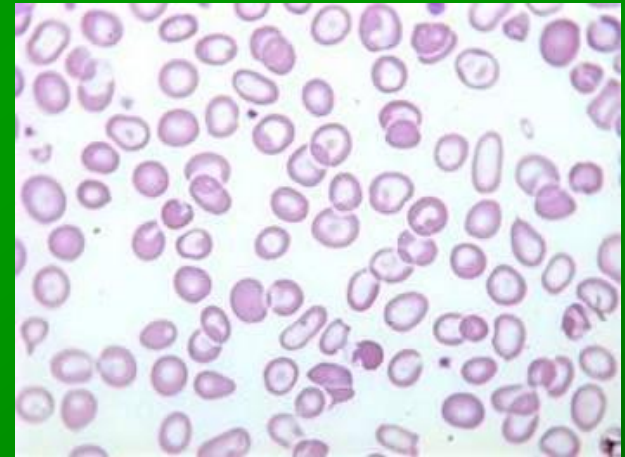
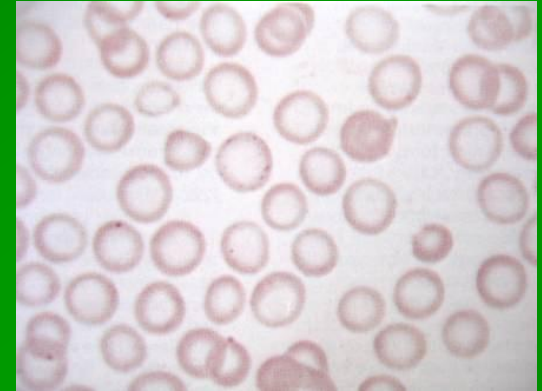
✓ nižší množství HGB v buňce

✓ projasnění tvoří více jak 1/3 buňky

Hypochromní erythrocyty

➤ Popis

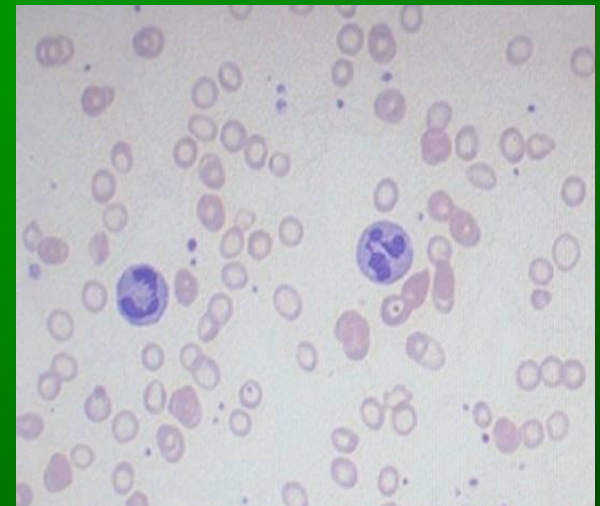
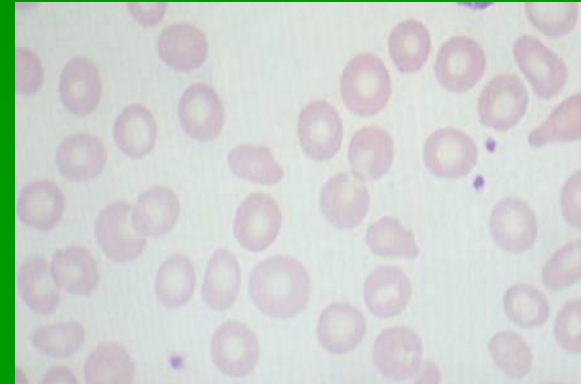
- ✓ anulocyt - velmi nízký HGB v buňce
- ✓ leptocyty - tenké, „placaté“ erythrocyty s velmi nízkým množstvím HGB v buňce
- ✓ *torocyty - artefakt, ostré rozhraní mezi nenabaveným středem a nabarveným prstencem (příčina: pomalé zasychání nátěru, voda ve fixačním roztoku)*

Hypochromní erytrocyty

Klinický význam

- ✓ talasémie
- ✓ nedostatek železa
- ✓ anémie chronických onemocnění
- ✓ sideroblastická anémie
- ✓ myelodysplastický syndrom

Hyperchromní erythrocyty

➤ Popis

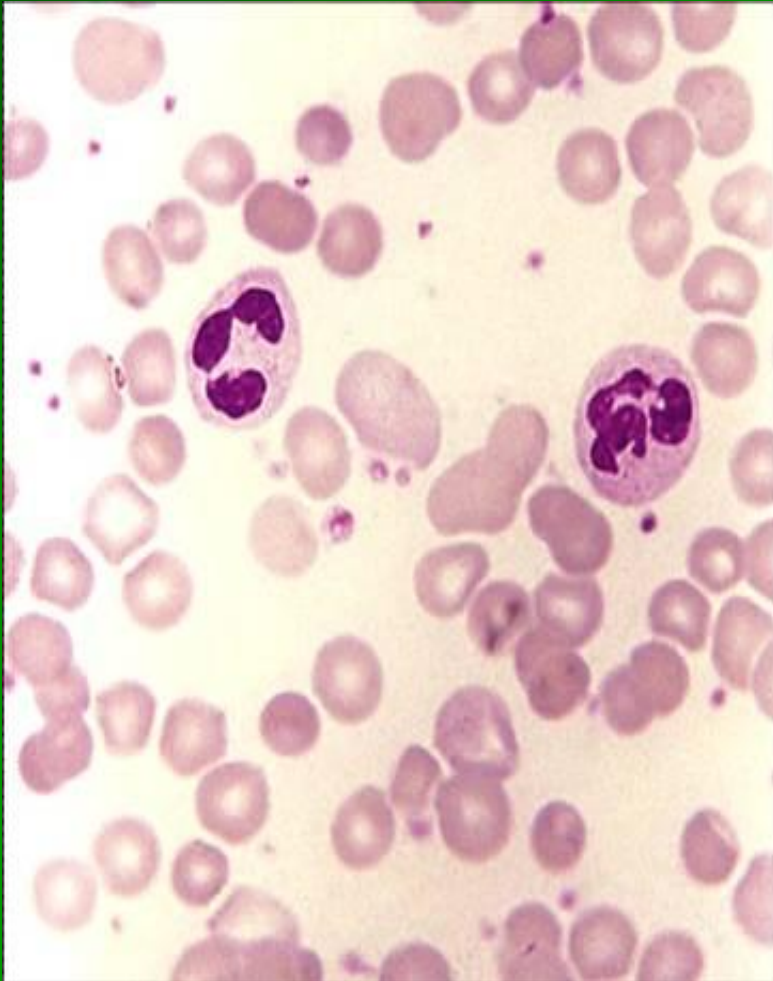
vyšší množství HGB v buňce

➤ Kinický význam

- ✓ makrocytární anémie
- ✓ dědičná sférocytóza

Hyperchromní erythrocyty

Anizochromní erytrocyty

➤ Popis

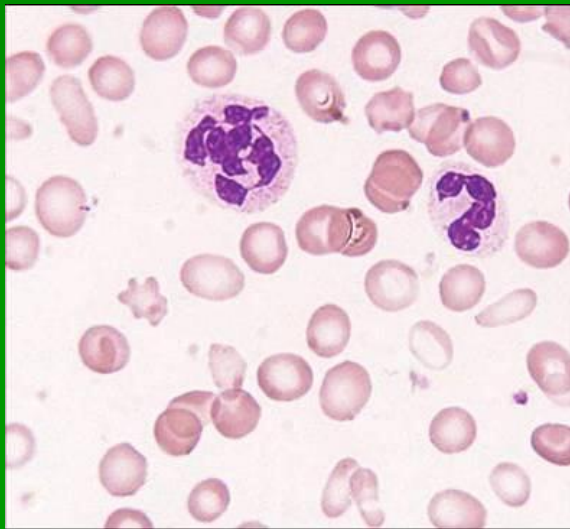
nestejné množství/koncentrace HGB v buňce

➤ Klinický význam

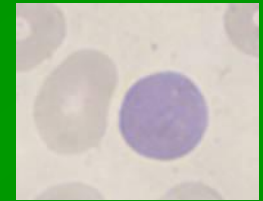
- ✓ nedostatek železa
- ✓ megaloblastová anémie
- ✓ refrakterní anémie

Anizochromní erythrocyty

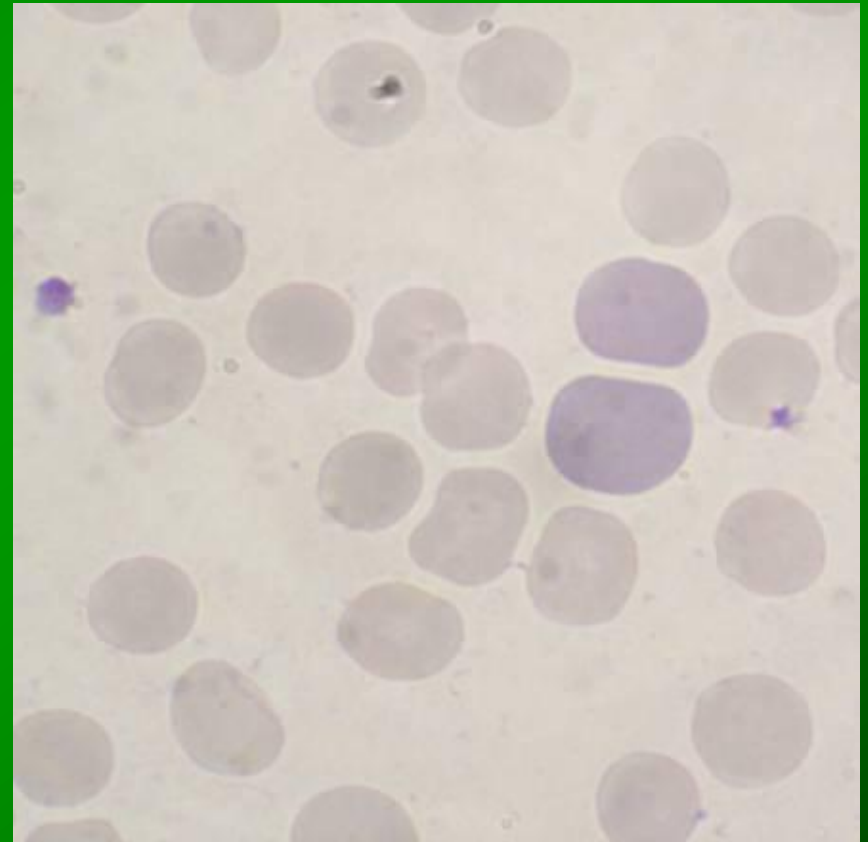
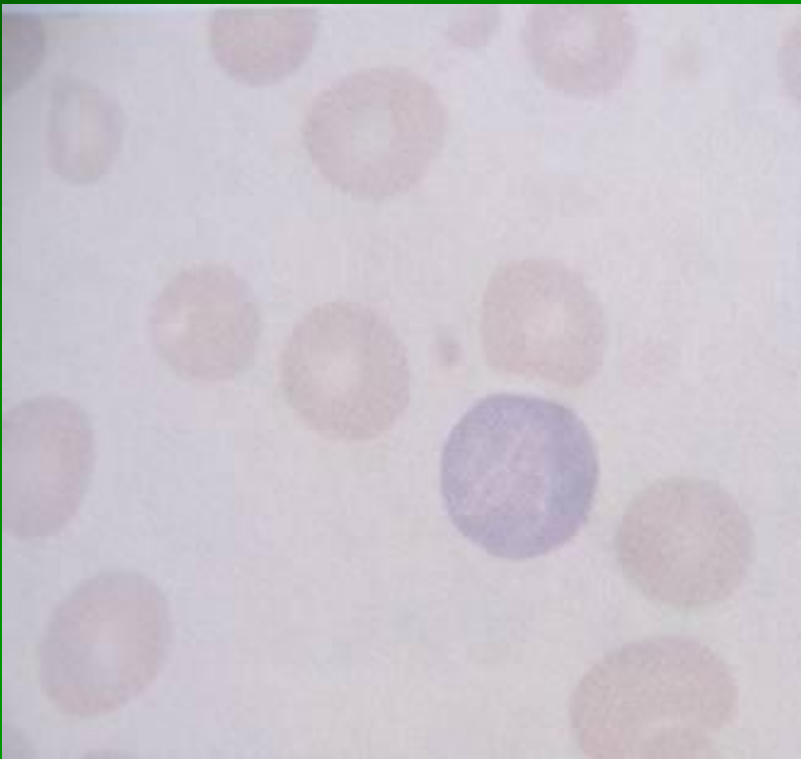
Polychromní erytrocyty

- Velikost: 8 – 11 μ
- Popis
bazofilní zbarvení buněk (*rezidua RNA*)
- Klinický význam
  - ✓ hemolytické anémie
  - ✓ megaloblastová anémie
  - ✓ nedostatek železa
  - ✓ anémie chronických onemocnění
  - ✓ kongenitální dyserythropoetické anémie

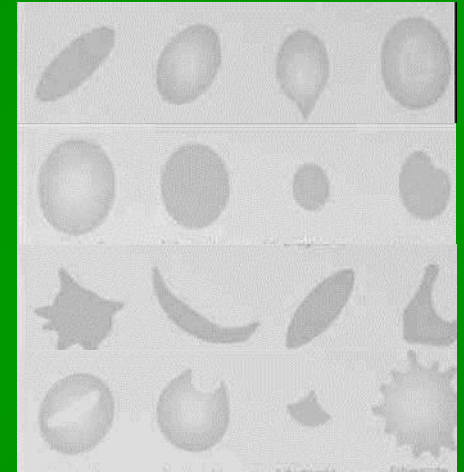

Polychromní erytrocyty

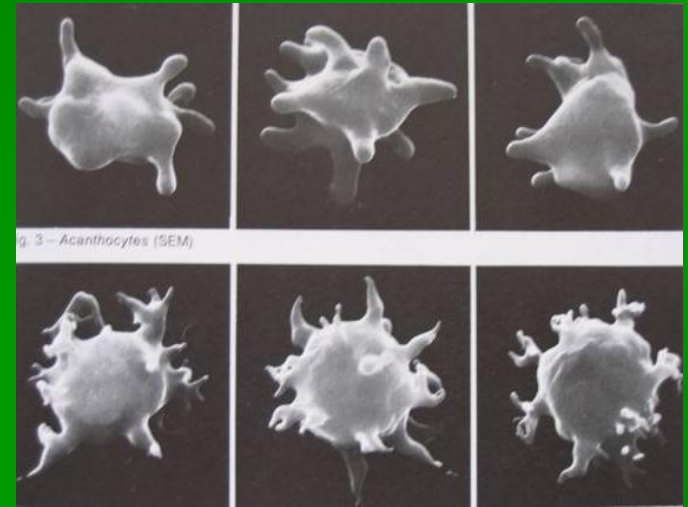

Poikilocyty – *odchylky tvaru erytrocytů*

- akantocyty
- echinocyty
- terčovitě
- knizocyty
- stomatocyty
- sférocyty
- eliptocyty
- slzičkovité
- schistocyty
- keratocyty
- srpkovité

Akantocyty (spur cells)

➤ Popis

- ✓ ostny po obvodu buňky (*počet 2 – 20*)
- ✓ většinou menší než normální erythrocyty
- ✓ mívají až sférocytární tvar

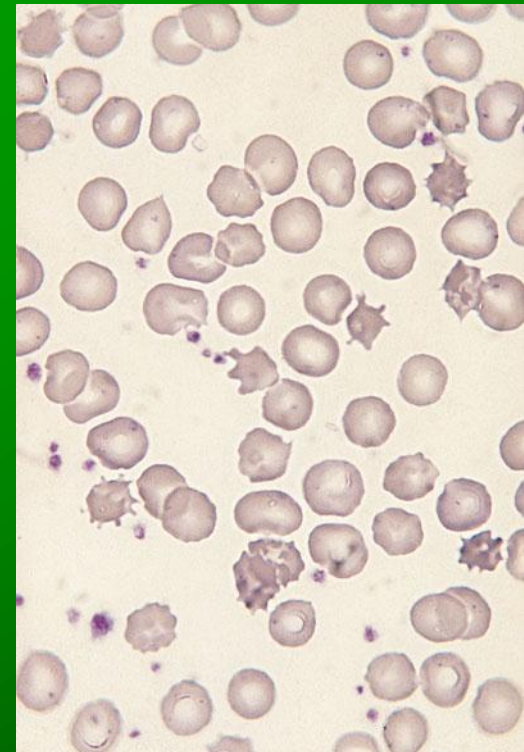
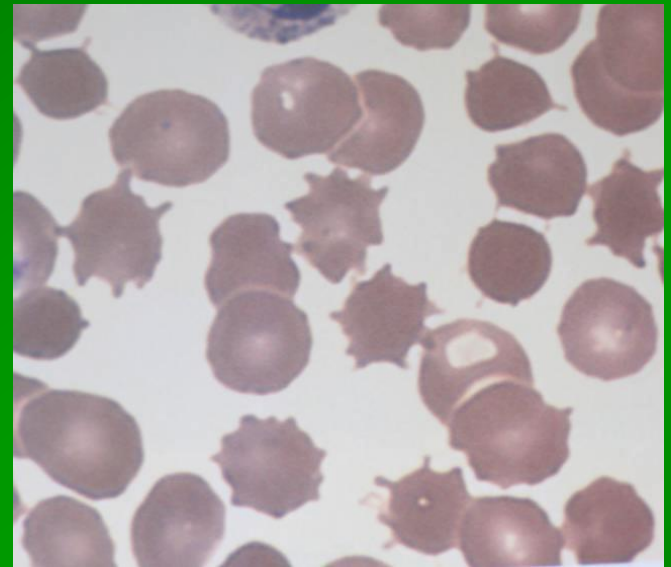
➤ Příčina

- ✓ poruchy lipidů v erythrocytární membráně
- ✓ nevyvážená distribuce fosfolipidů mezi vnitřním a vnějším prostředím erythrocytu

Akantocyty

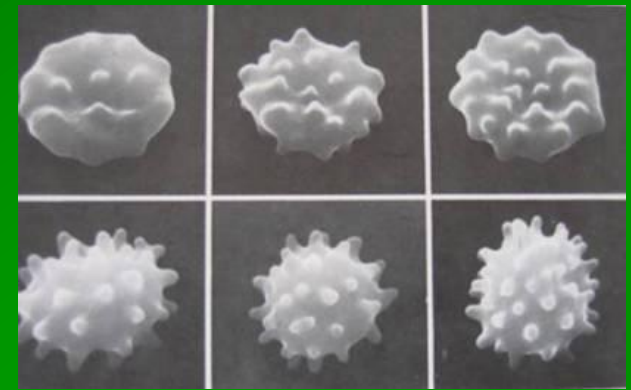
Klinický význam

- ✓ onemocnění jater
- ✓ novorozenecká žloutenka
- ✓ poruchy metabolismu lipidů
- ✓ po splenektomii
- ✓ po podávání heparinu

Echinocyty

(*crenated cells, burr cells*)

➤ Popis

- ✓ tupé výběžky po obvodu buňky (počet 10-30)
- ✓ často artefakt
  - ✗ špatné zasychání nátěru
  - ✗ hyperosmolární prostředí
  - ✗ staré vzorky

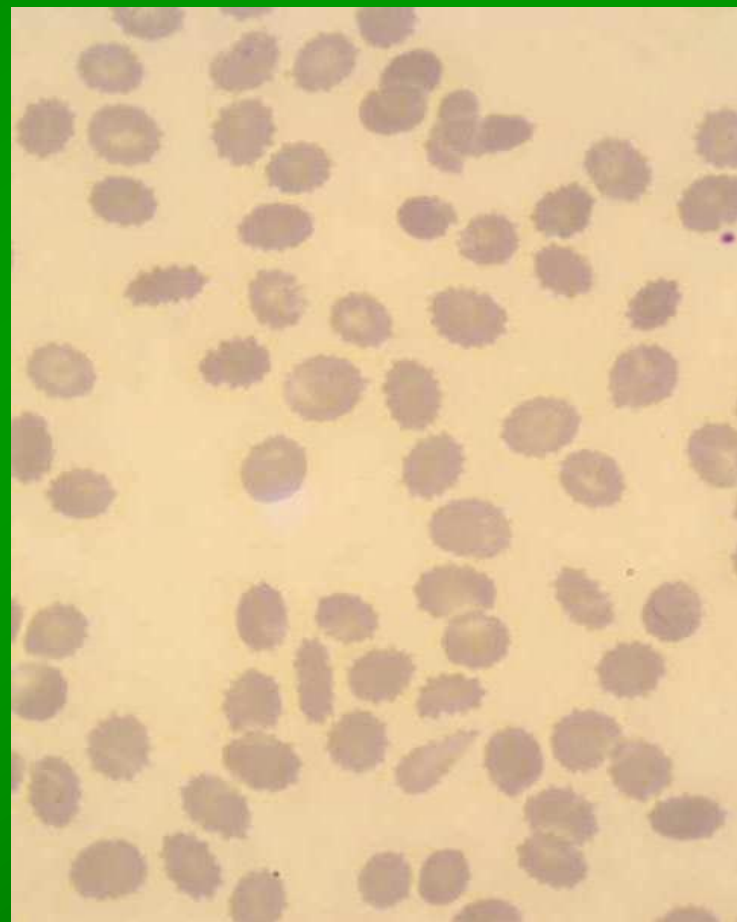
➤ Příčina

- ✓ poruchy lipidů v erytrocytární membráně
- ✓ elektrolytická nevyváženost erytrocytu s vnějším prostředím
- ✓ nepoměr povrchu vnitřní a vnější vrstvy membrány

Echinocyty

Klinický význam

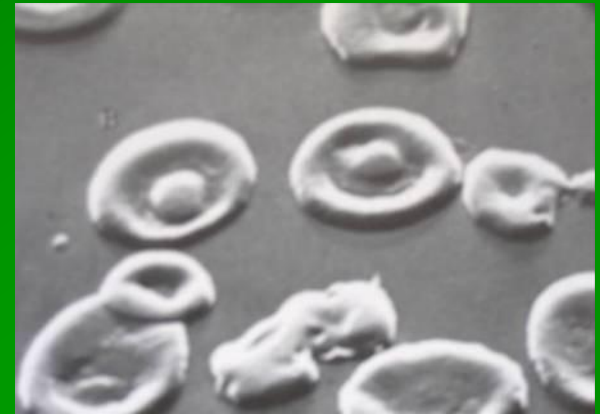
- ✓ deficit pyruvátkinázy
- ✓ novorozenci
- ✓ urémie
- ✓ efekt salicylátů a barbiturátů

Terčovitě erythrocyty

(*codocytes, target cells*)

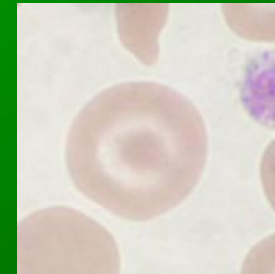

➤ Popis

- ✓ centrálně zbarvený terč
- ✓ kondenzace hemoglobinu s okolním projasněním

➤ Příčina

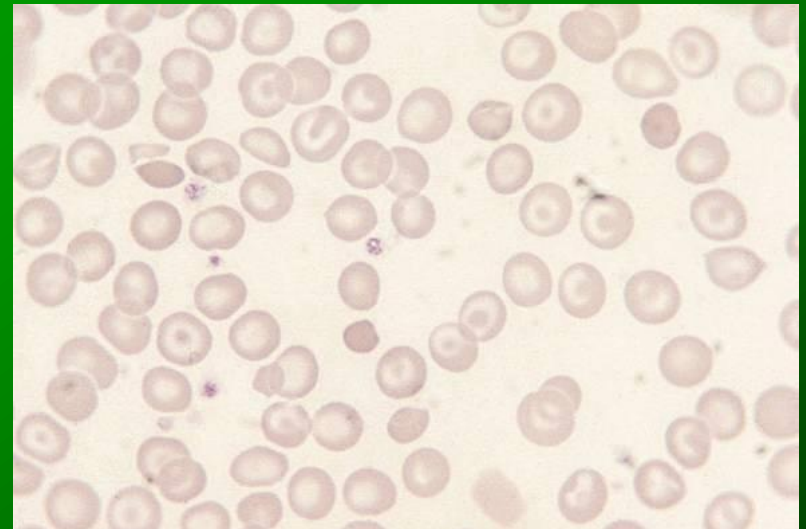
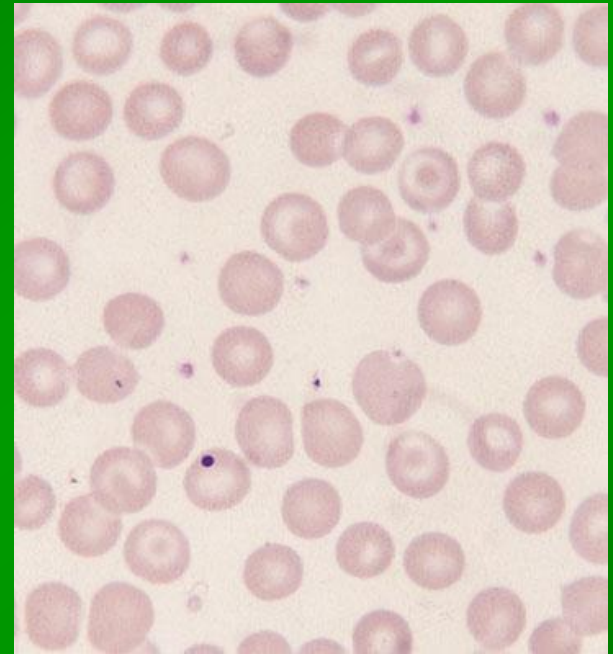
- ✓ akumulace membránových fosfolipidů a cholesterolu
- ✓ nepoměr zvětšeného povrchu buňky k objemu buňky

Terčovitě erythrocyty

Klinický význam

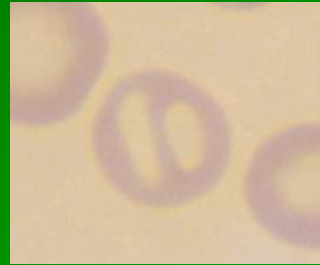
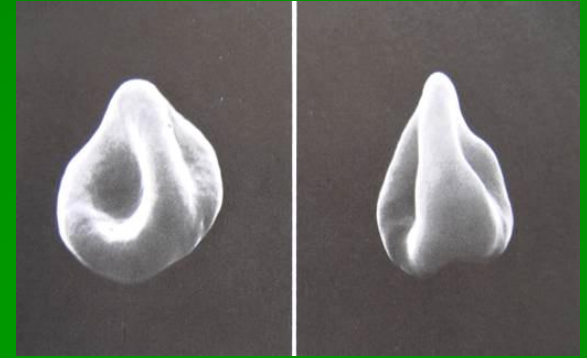
- ✓ hypochromní anémie
(talasémie, hemoglobinopatie,
sideropenická anémie)
- ✓ megaloblastová anémie
- ✓ myelofibróza
- ✓ po splenektomii
- ✓ ledvinová onemocnění
- ✓ onemocnění jater

Knizocyty

(*bridge cells, pinched cells*)

➤ Popis

- ✓ „most“ z hemoglobinu přes světlé centrální pole erytrocytu
- ✓ erytrocyt má dvě nebo více vpáčení membrány (*trikonkávní tvar*)
- ✓ často mikrocyty

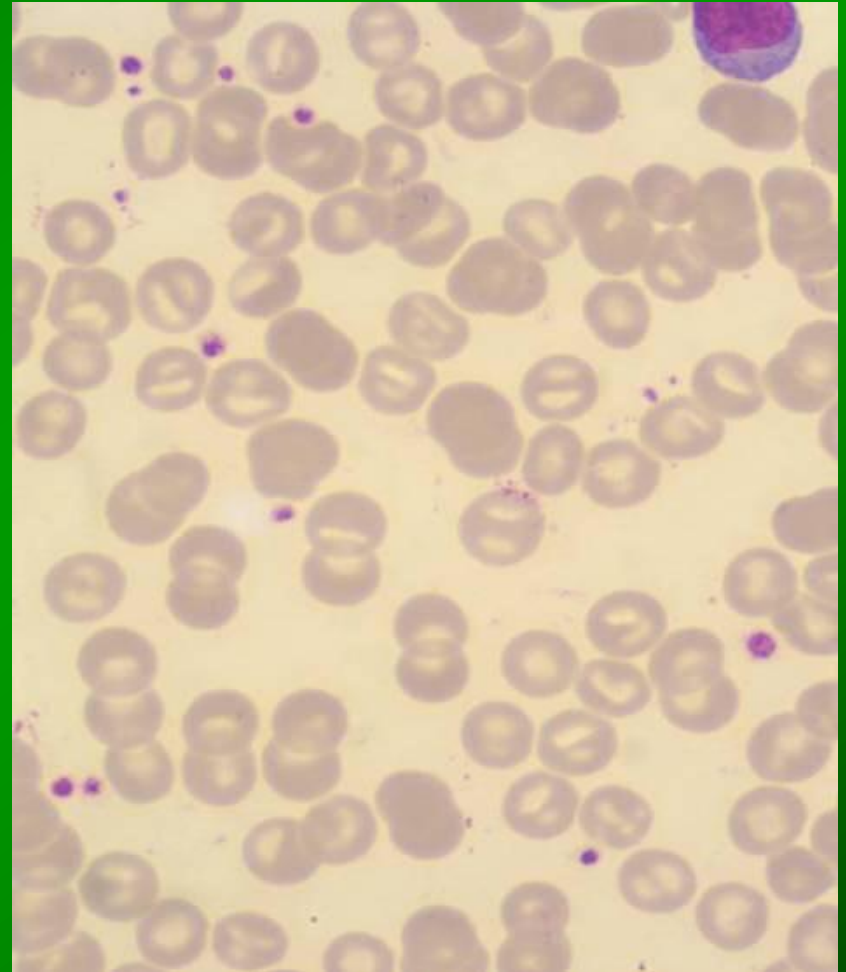
➤ Příčina

- ✓ akumulace membránových fosfolipidů a cholesterolu
- ✓ nepoměr zvětšeného povrchu buňky k objemu buňky

Knizocyty

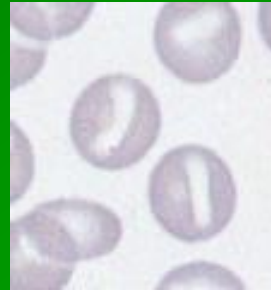
Klinický význam

- ✓ hemolytické anémie
- ✓ hemoglobinopatie
- ✓ talasémie
- ✓ sférocytóza
- ✓ onemocnění jater
- ✓ pankreatitida

Stomatocyty

(*mouth cells*)

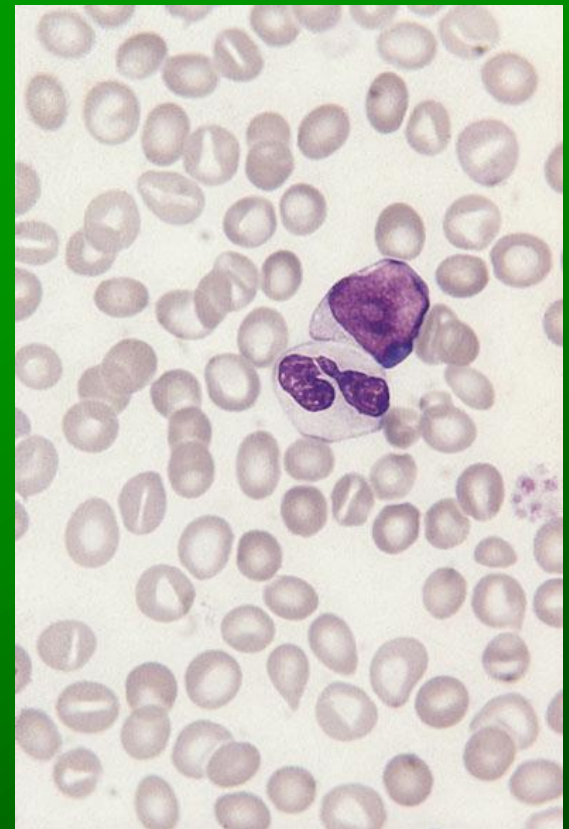
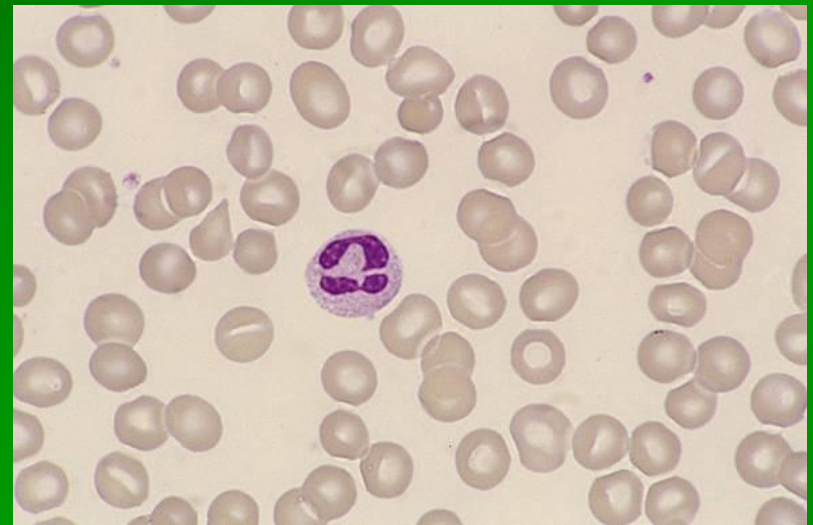

- Popis
prodloužená oblast projasnění přes střed erytrocytu
- Příčina
  - ✓ elektrolytická nerovnováha erytrocytu
  - ✓ v hypotonickém prostředí
  - ✓ u tenkých nátěrů - arteficiálně

Stomatocyty

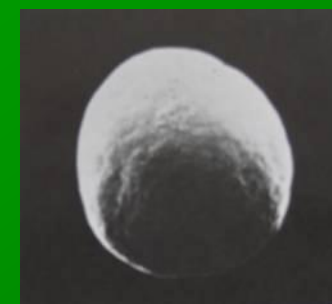
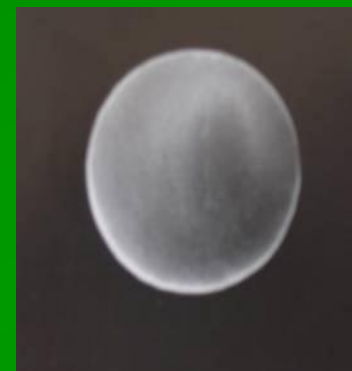
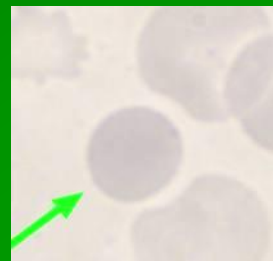
Klinický význam

- ✓ dědičná stomatocytóza
- ✓ onemocnění jater
- ✓ kardiovaskulární onemocnění
- ✓ po otravách
- ✓ hemolytické onemocnění novorozenců při Rh inkompatibilitě

Sférocyty

(*mikrosferocyty*)

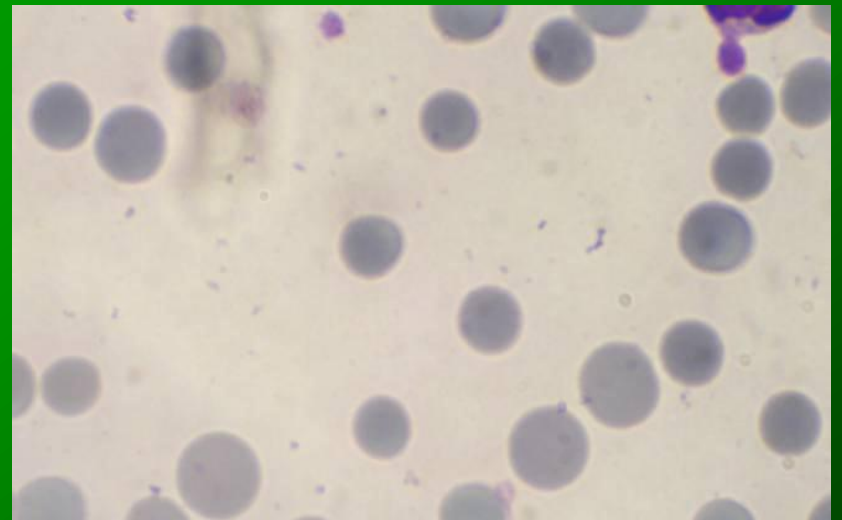

- Velikost: 6,1 – 7,0 μ
- Popis
  - ✓ nemají bikonkávní tvar – kulovité
  - ✓ syté, kulaté, malé, tmavé erythrocyty
- Příčina
  - ✓ defekt fosfolipidů buněčné membrány
  - ✓ snížení poměru membránového povrchu k cytoplazmatickému objemu

Sférocyty

Klinický význam

- ✓ dědičná sférocytóza
- ✓ některé hemolytické anémie (AIHA)
- ✓ hypersplenismus

Eliptocyty/ovalocyty

➤ Popis

- ✓ oválný tvar (*eliptocyt více než ovalocyt*)
- ✓ někdy až tvar doutníku

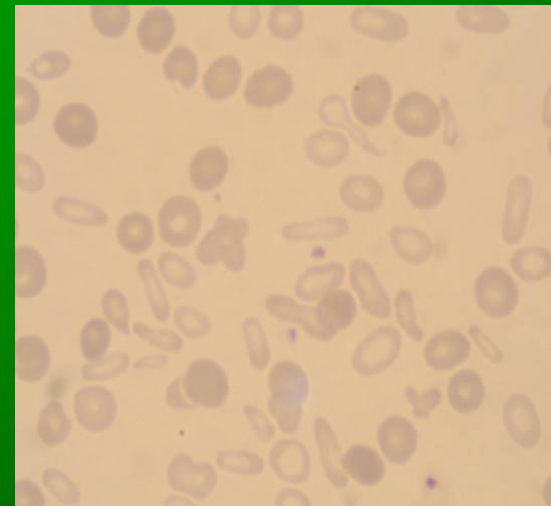
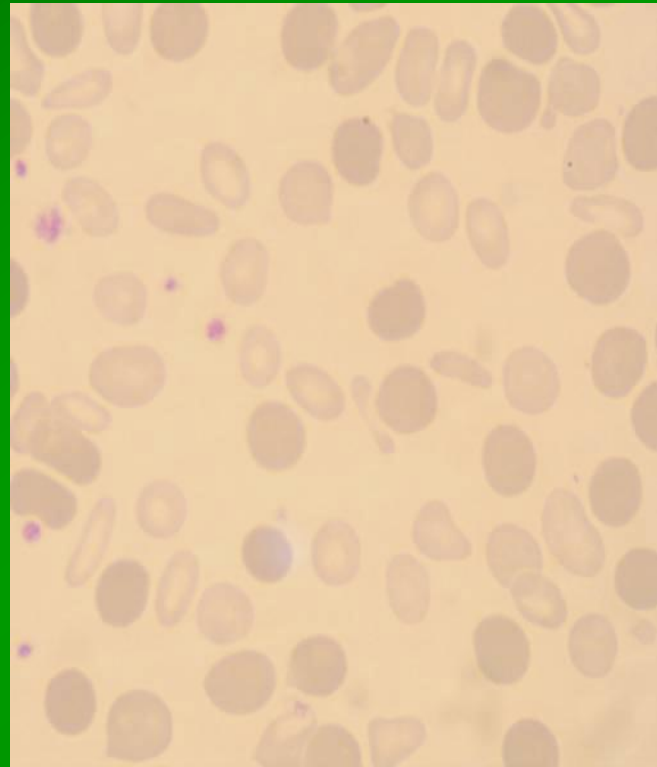
➤ Příčina

- ✓ neúplná proteinová struktura membrány
- ✓ ireverzibilní tvar vzniká po průchodu kapilárami

Eliptocyty

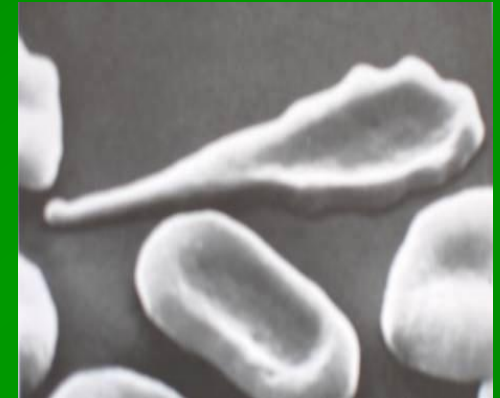
Klinický význam

- ✓ dědičná eliptocytóza
- ✓ megaloblastová anémie
- ✓ talasémie
- ✓ sideroblastická anémie
- ✓ nedostatek železa
- ✓ vrozená dyserythropoetická anémie

Slzičkovité erytrocyty (dakryocyty, teardrop)

➤ Popis

- ✓ kapkovitý tvar prodloužený k jednomu pólu
- ✓ často mikrocyty
- ✓ erytrocyty bývají hypochromní

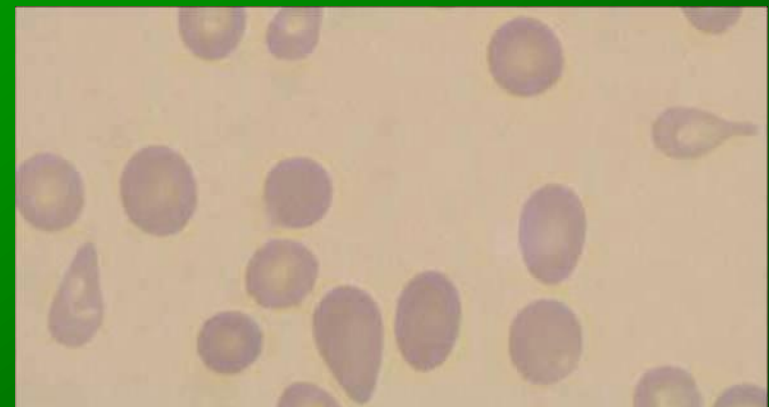
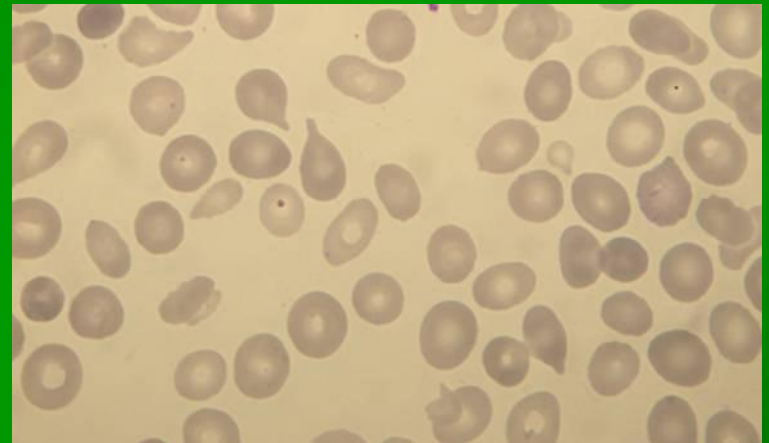
➤ Příčina

mechanická – ireverzibilní deformace erytrocytů

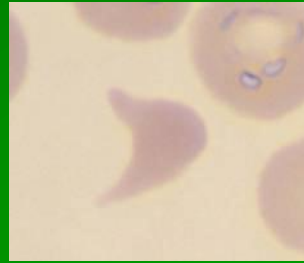
Slzičkovité erytrocyty

➤ Klinický význam

- ✓ myelofibróza
- ✓ talasémie
- ✓ perniciózní anémie
- ✓ některé hemolytické anémie
- ✓ tuberkulóza
- ✓ metastázy do kostní dřeně

Schistocyty (schizocyty)

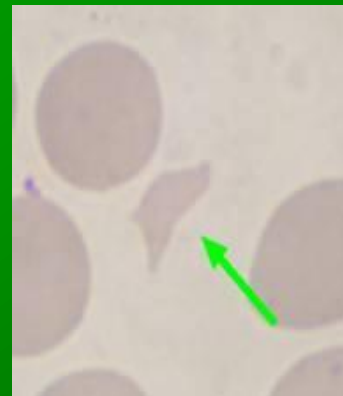

- Popis
fragmenty erytrocytů
- Příčina
  - ✓ mechanická – fragmentace erytrocytů
  - ✓ útlak fibrinovými vlákny

Schistocyty

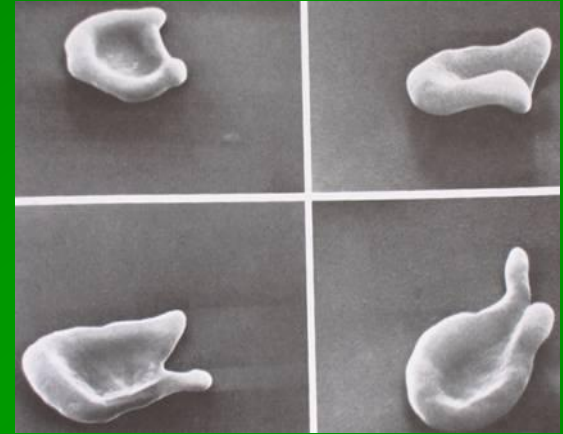
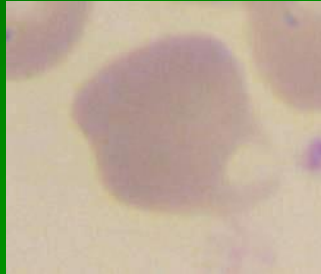
Klinický význam

- ✓ mikroangiopatická hemolytická anémie
- ✓ traumatická hemolytická anémie
- ✓ hemolytická anémie
- ✓ urémie

Keratocyty

(*blister cells, horn cells*)

➤ Popis

- ✓ ruptura nebo vpáčení membrány
- ✓ jeví se jako: pseudo vakuola na okraji („*rohatý*“ erytrocyt, po prasknutí „*vakuoly*“)
- ✓ erytrocyty s menším vpáčením - degmacyty (*určitý druh schistocytů*)

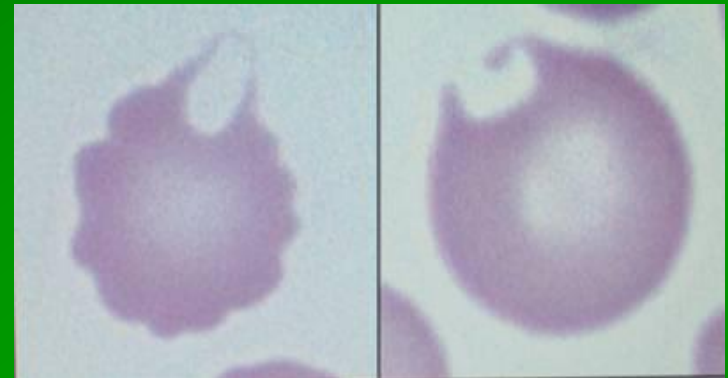
➤ Příčina

precipitace hemoglobinu

Keratocyty

Klinický význam

- ✓ mikroangiopatická hemolytická anémie
- ✓ akutní krvácivé stavy
- ✓ deficit pyruvátkinázy
- ✓ deficit G6PDH
- ✓ nestabilní hemoglobiny
- ✓ toxické vlivy

Srpkovité erytrocyty (drepanocyty, sickle cells)

- Popis
srpkovitý tvar
- Příčina
polymerizace hemoglobinu S do dlouhých rigidních krystalů

Srpkovité erytrocyty

Klinický význam

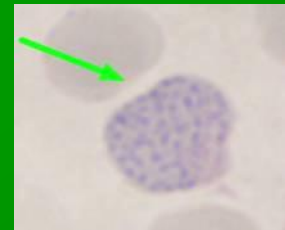
- ✓ srpkovitá anémie
- ✓ hemoglobinopatie
(hemoglobin SS, SC,
SD, S- β talasémie)

Inkluze v erytrocytech

- bazofilní tečkování
- Howell-Jollyho tělíška
- Cabotovy prstence
- Pappenheimerova tělíška

Bazofilní tečkování

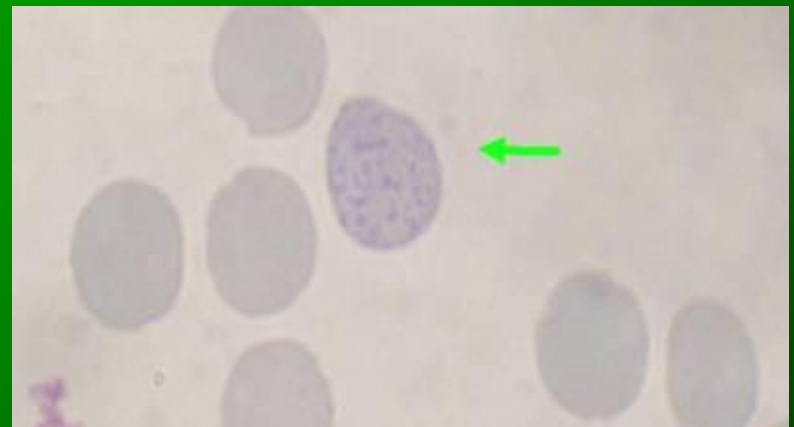

- Popis
tmavomodrá granula v erytrocytu (*i v NRBC*)
- Příčina
zbytky ribozomů, mitochondrií, siderozomů

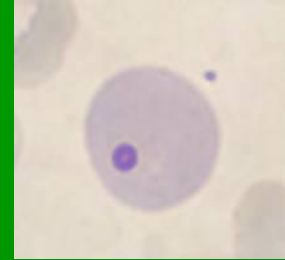
Bazofilní těčkování

Klinický význam

- ✓ poruchy syntézy hemoglobinu
- ✓ otrava olovem
- ✓ talasémie
- ✓ megaloblastová anémie
- ✓ sideroblastická anémie
- ✓ alkoholismus

Howell-Jollyho tělíška

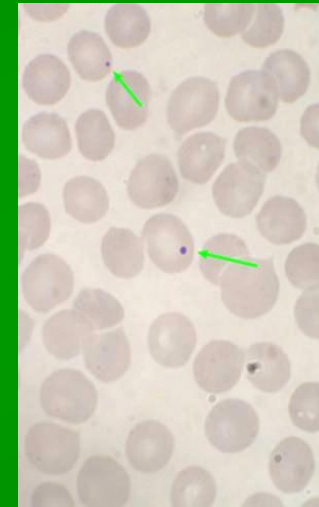

- Popis
purpurově zbarvená kulatá tělíška v erythrocytech
(i v NRBC)
- Příčina
jaderné fragmenty (*obsahují DNA*)

Howell-Jollyho tělíčka

Klinický význam

- ✓ hemolytická anémie
- ✓ splenektomie
- ✓ srpkovitá anémie
- ✓ megaloblastová anémie
- ✓ obecně při poruchách vyzrávání jádra buňky
- ✓ alkoholismus

Cabotovy prstence

➤ Popis

- ✓ tenké vlákno (i stočené) uvnitř erythrocytu
- ✓ purpurové zbarvení

➤ Příčina

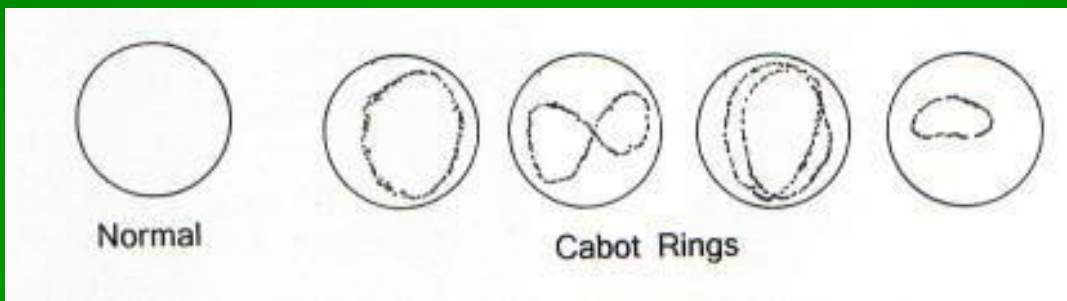
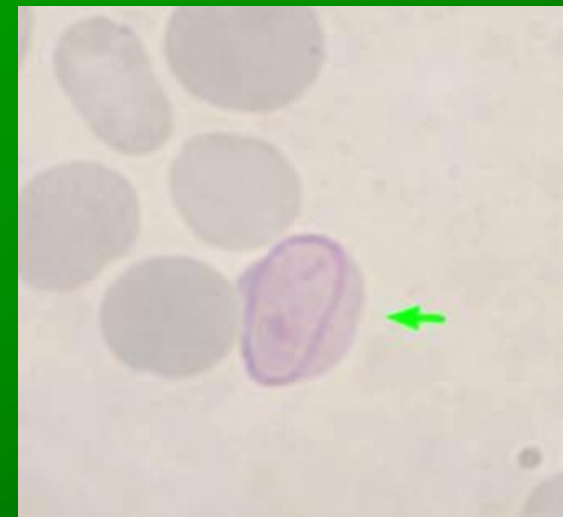
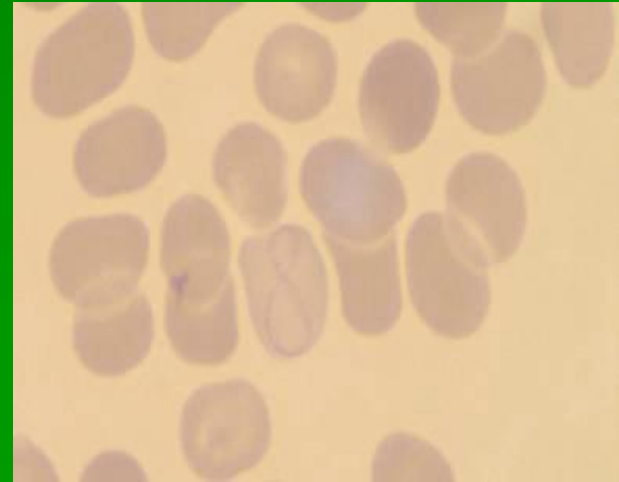
pravděpodobně mikrotubuly z mitotického vřeténka nebo zbytky jaderné membrány

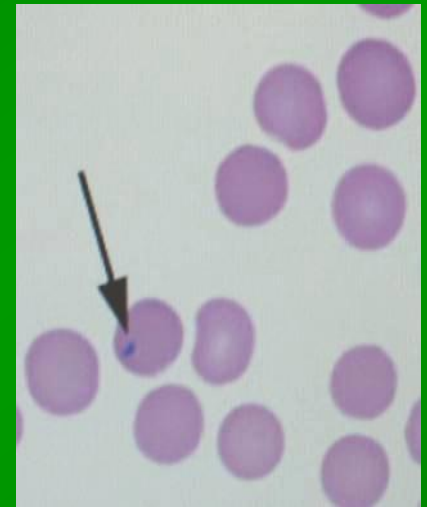
Cabotovy prstence

Klinický význam

- ✓ těžká stádia anémií
- ✓ megaloblastová anémie
- ✓ dyserythropoéza

Pappenheimerova tělíska

- Popis
červenovofialová jednotlivá nebo četnější tělíska v erytrocytech
- Příčina
granula obsahují zásobní železo, agregují s mitochondriemi a ribozomy

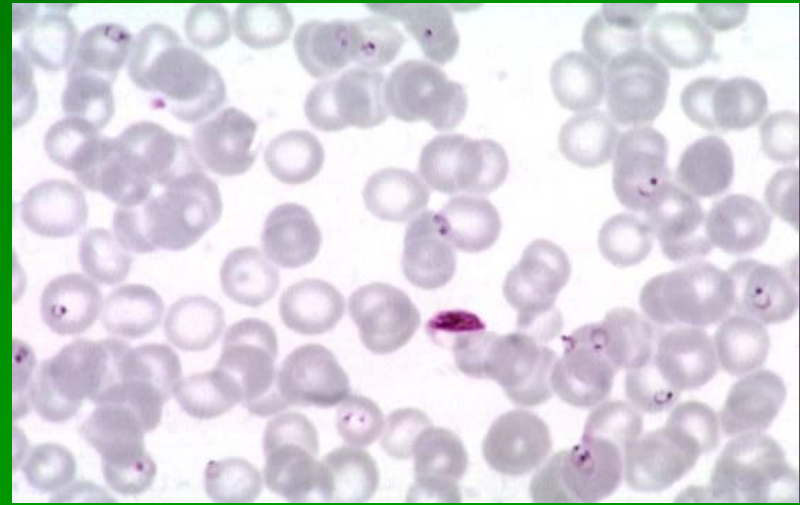
Pappenheimerova tělíska

Klinický význam

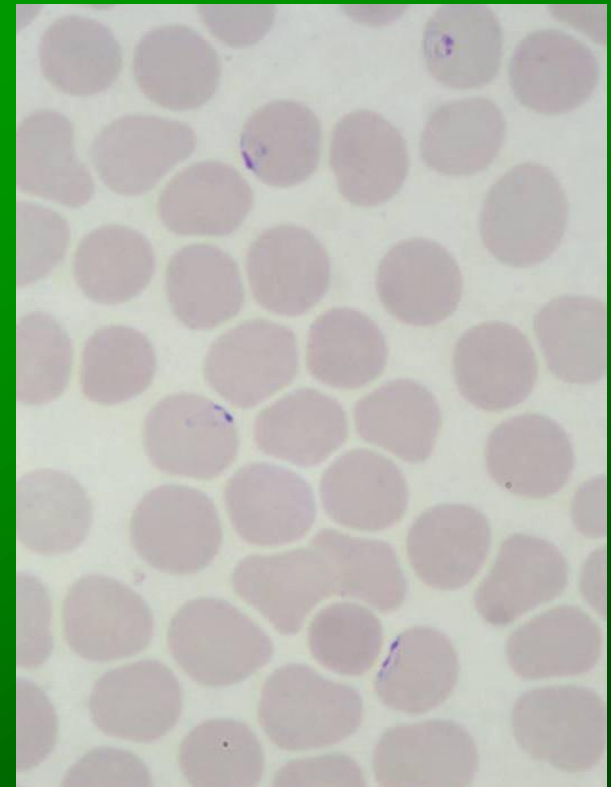
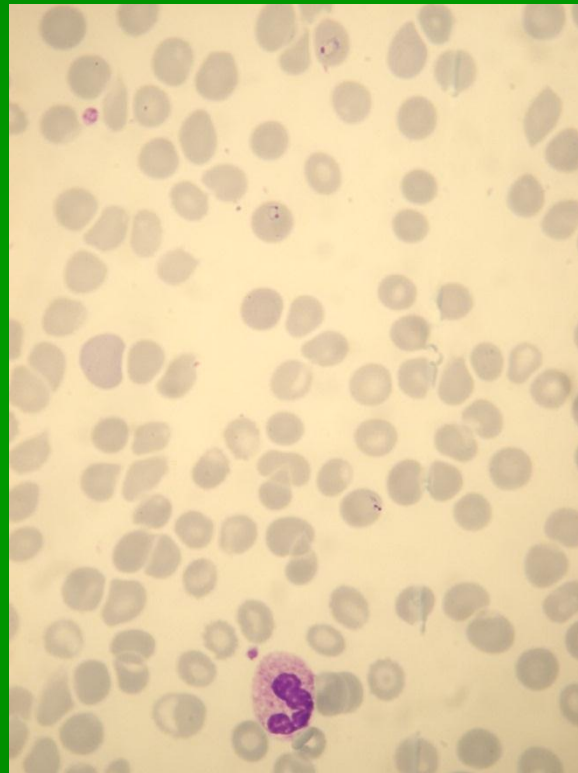
- ✓ dyserythropoéza
- ✓ sideroblastická anémie
- ✓ megaloblastová anémie
- ✓ splenektomie
- ✓ talasémie

Dif dg: Malárie

- uvedené erytrocytární inkluze nutno odlišit od přítomnosti parazitů

Penízkovatění erytrocytů (rouleax)

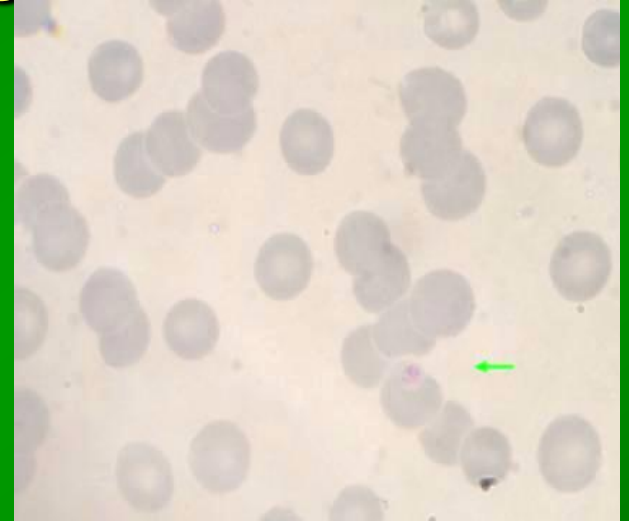

- Popis
erythrocyty tvoří „řetízky“ (tři a více buněk)
- Příčina
zvýšené množství plazmatických proteinů
navázaných na povrchu erytrocytů

Penízkovatění erytrocytů

Klinický význam

- ✓ mnohočetný myelom
- ✓ monoklonální gamapatie
- ✓ maligní lymfomy
- ✓ chronická onemocnění jater
- ✓ chronické infekce

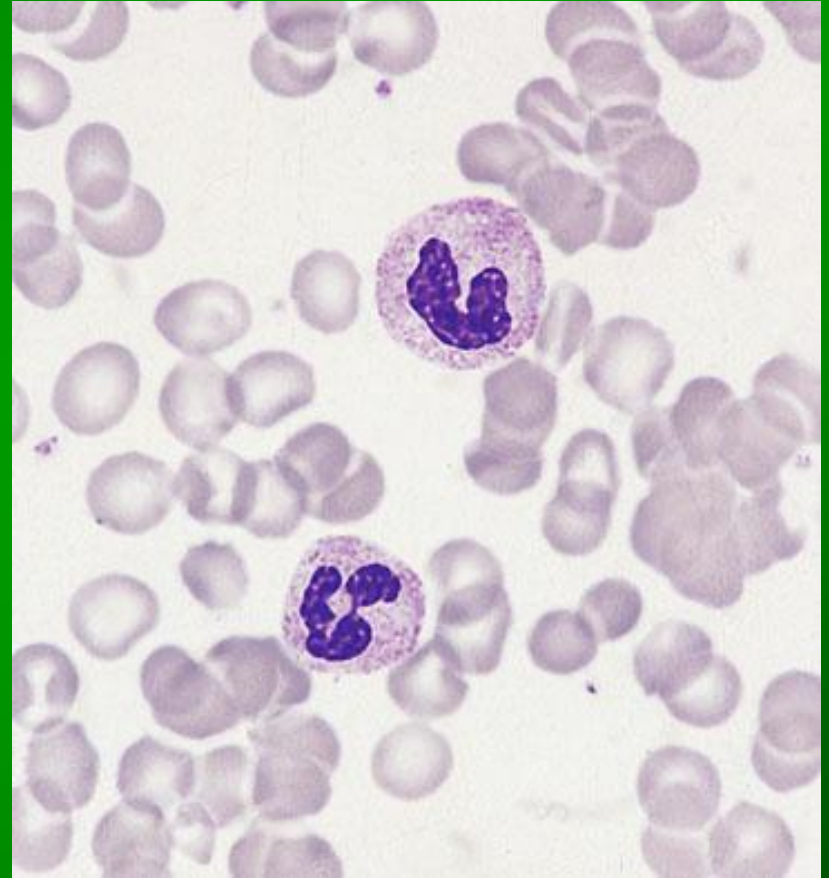
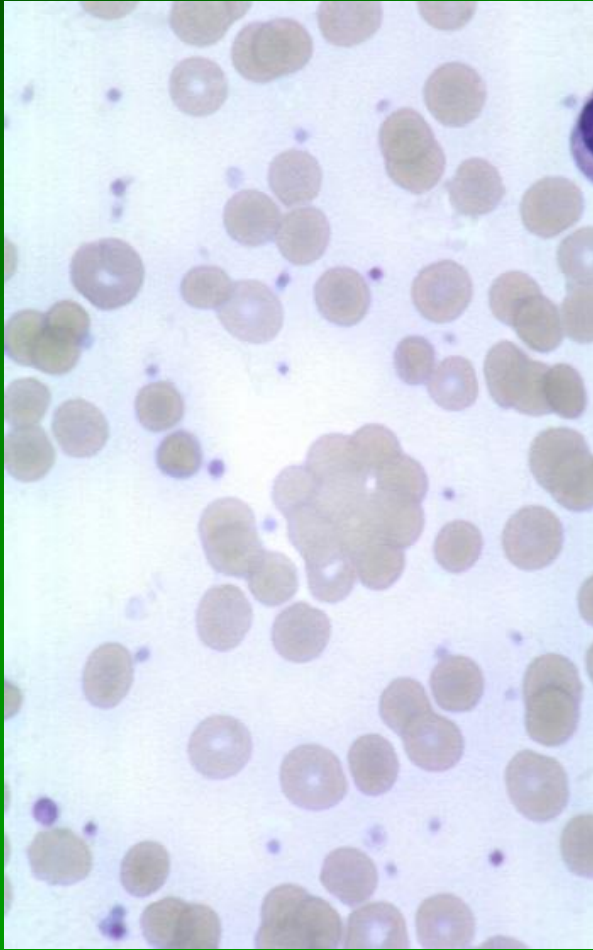

Aglutinace erytrocytů

- Popis
seskupené erytrocyty do větších, či menších shluků
- Příčina
přítomnost protilátek (*nejčastěji chladové*)
- Klinický význam
paroxysmální chladová hemoglobinurie
potransfuzní inkompatibilita

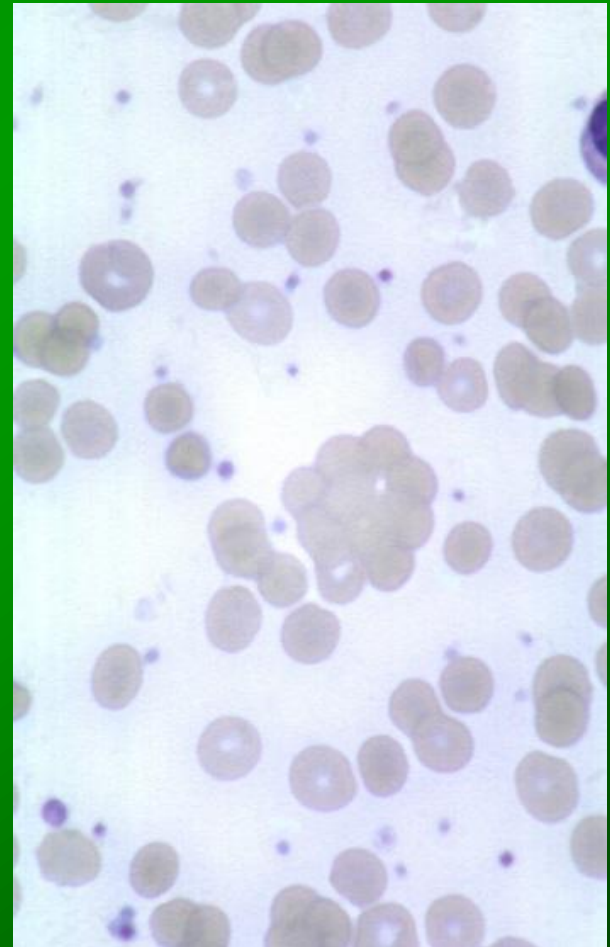
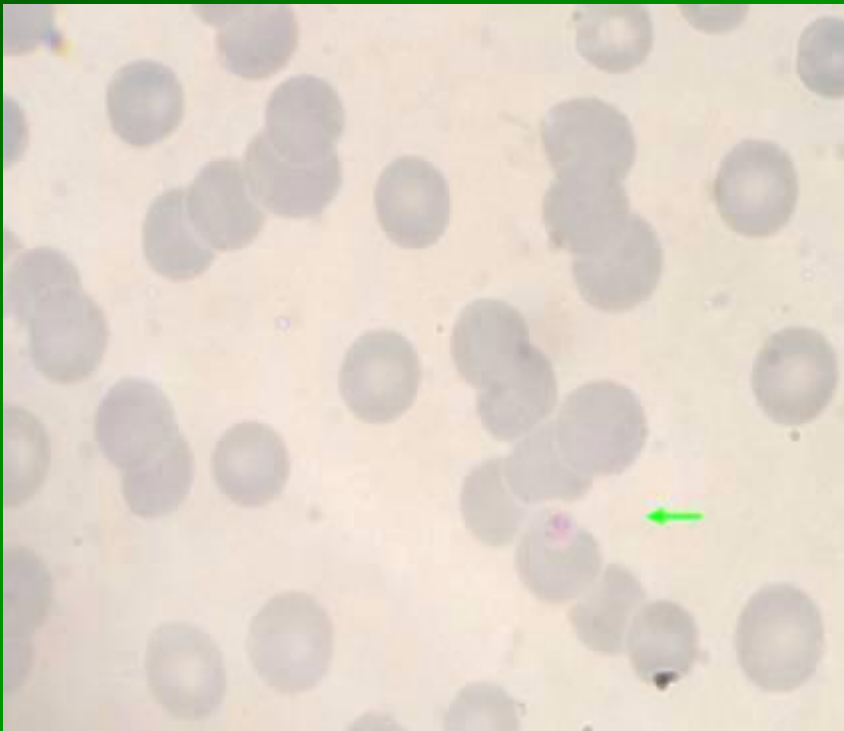
Aglutinace erytrocytů

**Penízkovatění
erytrocytů**

X

**Aglutinace
erytrocytů**

<http://www.sekk.cz>

záložka: **Infoservis** (*Text přednášky:
Morfologie erytrocytů*) z 22. 11. 2006